

Fritid & Kulturplan

2018 – 2022

**DALS-EDS
KOMMUN**

Innehåll

Inledning.....	3
Fritid & Kulturplanens syfte.....	4
Mål för Fritid & Kultur	4
Nationella kulturpolitiska mål	4
Reglemente avseende Fritid & Kultur	5
Allmänskultur och arrangemang.....	6
Årliga evenemang.....	7
Exempel på evenemang i annan regi	8
Barnkultur.....	9
Kulturskola.....	10
Bibliotek.....	11
Konsthall.....	12
Ungdomsgård	13
Biograf	14
Föreningar och studieförbund.....	15
Idrottsanläggningar	16
Badplatser och sommarsimskolor	17
Samlingslokaler.....	18
Tresticklans Nationalpark.....	19
Naturreservat	19
Kulturarv.....	20
Konst och offentlig miljö	20
Externt samarbete.....	20
Strategiska utvecklingsområden	21

Inledning

När fritid och kultur visar sig från sin bästa sida är den en dörröppnare som ger oss nya insikter och tankar, en bro mellan människor och idéer, en arena för demokratiutveckling, en motor för innovationskraft och nya näringar och inte minst en oas av livskvalitet och folkhälsa. Vårt fritid och kulturliv är tillsammans med naturen sannolikt det som har mest potential att locka människor till Dals-Ed. Detta har en unik förmåga att få en bygd att framstå som vital och levande. Ett rikt fritid och kulturliv är motsatsen till det stagnerade, slutna samhället. Det ska vara tillgängligt för alla, på medborgarnas egna villkor.

Vi har ett rikt föreningsliv både inom fritid och kultur i vår kommun. Dessa ideella föreningar med sina eldsjälur bidrar till att skapa ett Dals-Ed som är en attraktiv plats att bo på och en speciell plats att besöka. Ett aktivt fritid och kulturliv skapar en gemensam känsla av luft under vingarna, av delaktighet och framtidstro. I tider när allt fler tar möjligheten att jobba hemifrån, pendla eller skapa sina egna jobb kan utbudet av kultur och fritidsaktiviteter med sina mötesplatser, vara avgörande för val av bostadsort. Detta är inte bara en bra grogrund för livskvalitet; det handlar även i förlängningen även om ekonomi. Dessutom är kreativt tänkande grunden till innovationskraft inom en stor mängd väsentliga branscher. Därför är det viktigt att barn redan från början och hela skoltiden bjuds på skiftande fritids och kulturupplevelser, liksom möjligheter att skapa själva och utveckla sin fantasi. Dessa är viktiga delar i omställningen till ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle.

Genom att öka vår konsumtion av olika upplevelser, för att samtidigt lämna köp- och slängsamhället, kan vi skapa en situation där vår livskvalitet ökar samtidigt som vi justerar vår livsstil. Helt enkelt för att vårt kultur och föreningsliv, tillsammans med vår natur, är Dals-Ed kommuns verkliga trumfkort. Därför har vi nu tagit fram detta fritids och kulturpolitiska program för Dals-Eds kommun. Vi är glada att ha tagit detta steg mot ett stärkt fritid och kulturliv. Vi ser fram emot att utveckla våra verksamheter och fysiska förutsättningar så att vårt fritids och kulturliv kan blomstra för alla oavsett ålder, kön, etnicitet eller ekonomiska förutsättningar. Välkomna att delta i vårt arbete kring detta i Dals-Ed.

Du finner mer information om verksamheterna inom Fritid & Kultur på kommunens hemsida:

Dalsed.se

Fritid & Kulturplanens syfte

Fritid och Kulturplanen syftar till att ge en strukturerad och samlad bild av vad vi har. Den anger också vilken inriktning arbetet ska ha inom fritid och kulturområdet de närmaste åren.

Utgångspunkten är att den kommunala fritid och kulturpolitiken ses som en viktig del i kommunens arbete med att leva upp till visionen att Dals-Ed ska vara en attraktiv kommun att leva och bo i och att flytta till. Kommunen har stor frihet att tillsammans med föreningslivet planera verksamheten efter lokala behov och förutsättningar. Med undantag för biblioteksverksamheten saknas lagstiftning på dessa områden. Vad som händer i omvärlden påverkar arbetet i kommunen.

Mål för Fritid & Kultur

Kommunen skall ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritid och kulturliv.

Lokalerna och anläggningarna skall vara anpassade och tillgängliga så att alla kan delta utifrån sina förutsättningar.

Kommunen skall stödja och samverka med föreningar och andra ideella organisationer inom kultur och fritidssektorn.

Kommunen skall verka för jämställdhet och integration.

Barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning skall prioriteras.

Dals-Ed ska vara en attraktiv kommun där kultur, idrott, motion och rekreationsmöjligheter inbjuder till upplevelser, gemenskap och god hälsa.

Nationella kulturpolitiska mål

Kulturen ska utveckla och utmana

Kulturen skall vara obunden

Det betyder att kulturen inte behöver följa politiska åsikter

Kulturen ska ha yttrandefrihet som grund

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet

Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska

präglade samhällets utveckling

Reglemente avseende Fritid & Kultur

Antaget av Kommunfullmäktige 961212. Reviderat 131023

FOKUS nämnden fullgör kommunens uppgifter vad avser kultur och fritidsverksamhet.

FOKUS nämnden skall ansvara för

- Upplåtelse och/eller uthyrning av kommunens anläggningar, lokaler för fritids och kulturverksamhet
- Lämna bidrag till samlingslokaläggande föreningar (inom ramen för antagna regler)
- Genom ett nära samarbete med i kommunen verksamma föreningar och organisationer inom nämndens verksamhetsområde stimulera det arbete som dessa bedriver
- Fördelning av bidrag till föreningar och organisationer inom ramen för av kommunfullmäktige beviljade bidrag
- Ungdoms och fritidsaktiviteter
- Ansvara för biblioteksverksamhet och annan kommunal kulturverksamhet
- I övrigt främja kulturlivet i kommunen genom att ta befattning med frågor rörande bildnings och studieverksamhet, teater, sång, musik, dans, konst, film, musei och utställningsverksamhet m.m.
- Bevara och utveckla värdefulla traditioner och stödja dokumentationsarbete etc, investeringar och annan lokalhistorisk forskning
- Ägna uppmärksamhet åt utformning och ansvara för utsmyckning av offentliga platser samt bistå vid utsmyckning av offentliga byggnader samt svara för kommunens konstsamling
- Avge yttranden i plan-, byggnads- och kulturmiljöärenden som remitterats till nämnden samt att även utan föregående remiss följa aktuella plan och byggnadsärenden och därvid om nämnden finner det påkallat, till vederbörande myndighet framföra sina synpunkter

Allmäncultur och arrangemang

Kommunen ska verka för att fritid och kulturlivet stärks genom olika satsningar. Projekt som syftar till kvalitet, nytänkande och mångfald ska välkomnas. Utöver de årliga arrangemang som redovisas nedan så ska det erbjudas ett mångsidigt utbud av olika arrangemang under hela året.

- Årligen bör det erbjudas program med musik, teater, föreläsningar, författarbesök mm. Både lokala och professionella artister ska ges utrymme.
- Även äldre och personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av kulturutbudet. Samråd och samarbete med verksamheterna inom socialnämndens område bör ske kontinuerligt

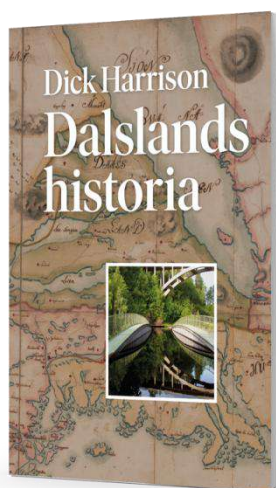

Foto: Kristina Harrison Lindbergh

Sju sorters kakor Birgitta Rasmusson

Årliga evenemang

I kommunens regi

Lovaktiviteter för barn och unga i samverkan med föreningslivet
Filmfestival i samverkan med andra biografer i Dalsland.
Vårkonsert med Kulturskolan
Vårmarknad
Valborgsmässofirande
Nationaldagsfirande
Kulturvecka i samverkan med föreningslivet
Monter vid Bokmässan i Göteborg i samverkan med övriga Dalslandskommuner
Höstmarknad
Kulturskolans Dag
Luciafirande

Luciafirande

Nationaldagsfirande i Terrassparken

Kulturvecka

Eds marknad

Eds marknad

Exempel på evenemang i annan regi

Revy	Norra Dals Kulturförening
Kura skymning	Föreningen Norden
Påskparad	Bygdegårdsföreningen Gamla Real
Nostalgimässa	Dals-Eds Nostalgiförening
Nationaldagsdressyr	Eds RS
Midsommarfirande	Gröne Backe Camping
Sommarcupen	Eds FF
Oligan	Eds SK
Musik i sommarkväll	Svenska Kyrkan i Dals-Ed
Trivselkvällar	Gröne Backe Camping
Barnens dag, fotbollsfeber	Gröne Backe Camping
Monsterrace	NEOR
Spelmansstämma	Anebro bygdegårdsförening
Pilgrimsvandring	Svenska Kyrkan
Världens barn gala	Världens Barn i Dals-Ed
Bakluckeloppisar	Eds FF
Nössemarksdagarna	Nössemarks Hembygd & Samhällsförening
Contrygala	Månitor media
Vintercupen	Eds FF
Gränskuriren	Eds SK
Julmarknad Gamla Real	Bygdegårdsföreningen Gamla Real
Julshow	Eds RS
Julskrällen	KS Edsbowlarna

Somliga evenemang delfinansieras med kommunalt stöd.

Skandinavisk gitarmässa

Midsommarfirande

Nössemarksdagarna

Barnkultur

Kulturutbudet för barn och unga ska stimulera lust, intresse och förmåga att delta i kulturella aktiviteter och till eget skapande. För att nå kommunens barn och unga skall förskola och skola ses som viktiga arenor. Ett viktigt fokus är läsfärdighet, vilket utvecklar språket och har stor betydelse för skolarbetet och för våra ungas framtid.

- Representanter för kommunens förskolor och skolor skall aktivt samverka med barnkulturansvarig personal på biblioteket.
- Alla barn och unga ska årligen få ta del av minst 2 arrangemang under skoltid.
- Biografen skall regelbundet erbjuda barn och ungdomsfilmer.
- Biblioteket ska samverka med skolbiblioteken och arbeta med läsfrämjande åtgärder.
- Alla elever som önskar ska erbjudas plats i kulturskolan
- Ungdomsverksamhet i studieförbundsregi och föreningsregi ska stimuleras
- Mångfalds- och jämställdhetsperspektiven ska beaktas

Kulturskola

Visionen är att skapa ett livslångt intresse för kultur.

Internationell forskning visar att barn som ges möjlighet att utöva kultur av hög kvalitet, får ökat självförtroende, stärker sin analytiska och problemlösande förmåga, blir bättre på socialt samspel och upplever högre livskvalité. Musik, dans, bild och drama kan också förebygga sociala problem. Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till en rik fritid, med lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet.

Kulturskolans mål

Kulturskolan i Dals-Ed skall erbjuda alla barn och ungdomar en lustfylld och kreativ verksamhet av hög kvalitet. Den ska sträva efter att ge barn och ungdomar ett livslångt intresse för kultur.

Kulturskolan skall aktivt verka för att alla barn och ungdomar – oavsett mentala, fysiska, kulturella, sociala och ekonomiska förutsättningar ska ges möjlighet att delta i verksamheten.

Kulturskolan skall kännetecknas av en pedagogisk, lustfylld och skapande verksamhet för konstnärlig och personlig utveckling, som utgår från elevernas egen lust att lära och skapa.

Kulturskolan skall komplettera och fördjupa grundskolans utbildningar i estetiska processer.

Eleverna ska sättas i centrum och de ska ha möjlighet att vara med och påverka aktiviteterna.

Eleverna skall ges rika möjligheter till att framträda inför publik i olika sammanhang.

Kulturskolan erbjuder

- Dansundervisning från och med förskoleklass.
- Instrumentalundervisning från och med åk 3 i följande ämnen: Piano, keyboard, ukulele, trumpet, trombone, violin, tvärflöjt, saxofon och klarinett.
- Gitarrundervisning från och med åk 5.
- Orkesterundervisning i fasta och tillfälliga konstellationer.

Bibliotek

Bibliotekslagen (2013:18) slår fast att alla kommuner skall ha bibliotek. Biblioteket skall verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt främja litteraturens ställning. Biblioteket skall erbjuda olika media av hög kvalitet där medborgarnas önskemål står i fokus. Det skall vara tillgängligt för alla och ha generösa öppettider så att alla kan få kvalificerad hjälp av utbildade bibliotekarier. Biblioteket skall utvecklas som levande mötesplats för våra medborgare.

- Programverksamheten skall utvecklas.
- En utbildad bibliotekarie skall ansvara för barn- och ungdomsverksamheten och arbeta med läsfrämjande åtgärder.
- Dalslandssamarbetet skall utvecklas ytterligare.
- Biblioteket skall bidra till att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning och lärande.
- Biblioteket skall verka för ökad mångfald. Biblioteksplanen ska revideras vart tredje år.
- Meröppet bibliotek skall erbjudas vuxna låntagare.

Konsthall

Kommunens nya konsthall invigdes 2017 och finns på biblioteket. Fritid & Kultur ansvarar för konsthallen och för kontakterna med konstnärerna. Både professionella konstnärer och amatörer är välkomna att ställa ut. Ett varierande och brett utbud eftersträvas.

- Utställare från Dals-Eds kommun är prioriteras och därefter utställare från andra kommuner. Två utställningsperioder per år är reserverade för Dalslands konstnärsförbund.
- Utställningsperioden är normalt fyra veckor. Sommarutställningen sträcker sig dock över en längre period.
- Konstnären ansvarar själv för sina konstverk och eventuell försäljning av dessa.

Conny Johansson

Johanna Molander

Allis Lyssne

Hjördis Clemens

Ungdomsgård

Mål för verksamheten

- Verksamheten skall utgå från FN:s barnkonvention och skall främja ungdomars hälsa och personliga utveckling. Besökarnas erfarenheter, kunskaper och intressen ska tas tillvara på ett sådant sätt att de upplever engagemang, meningsfullhet och framtidstro. Den skall stimulera till reflektion och kritiskt tänkande samt utveckla färdigheter för att hantera sina framtida liv som ansvarstagande samhällsmedborgare.
- Verksamheten skall vara en kreativ mötesplats där alla ungdomar känner sig välkomna oavsett bakgrund. Den skall ha ett främjande förhållningssätt och stärka deras identitet och självkänsla. Ungdomarna skall uppleva trygghet, respekt, förtroende, glädje och gemenskap. Alla former av kränkande beteende skall motverkas.
- Verksamheten skall verka för demokrati, delaktighet och ungdomarnas inflytande över verksamheten. Ungdomarna skall uppleva att deras synpunkter och önskemål tas på allvar.
- Verksamheten skall särskilt uppmärksamma ungdomar i behov av ett särskilt vuxenstöd vid sidan av hemmet och de ungdomar som i lägre grad blivit positivt sedda av det övriga vuxensamhället.
- Verksamheten skall samarbeta med föräldrar, skola, föreningar, socialtjänst och polis m.fl. för att skapa trygga och stödjande nätverk för och runt ungdomar.
- Verksamheten skall förebygga och motverka alla former av missbruk

Biograf

Genom den digitala tekniken finns möjligheter att utveckla verksamheten genom satellitsändningar av större arrangemang, visning av lokalt producerade filmer m.m. Dagens teknik innebär också att den som är intresserad, med enkla medel, kan skapa egen film.

- Filmvisningar ska erbjudas kontinuerligt under större delen av året på Stallbacken
- Utbudet av filmer ska vara brett. Inslag av dokumentär- och kvalitetsfilmer eftersträvas.
- Kringarrangemang i samarbete med föreningar etc kan ge ett mervärde och eftersträvas vid lämpliga tillfällen
- Möjligheterna att visa evenemang genom den digitala tekniken ska utnyttjas
- Kommunen ska delta i Filmfestival på Dal
- Biografen ska utgöra en arena där ungdomar och andra kan visa egna filmer

Föreningar och studieförbund

Föreningslivet spelar en viktig roll i kommunen. Den verksamhet som föreningarna bedriver bidrar till kommunens livskraft, utveckling och attraktivitet. Ett starkt och fungerande föreningsliv utgör en stark grund i ett demokratiskt samhälle genom att främja medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet. Föreningslivet ger också kommunens medborgare möjligheter att utöva och utveckla sina intressen och ökar därigenom livskvalitén och folkhälsan.

Många arrangemang och aktiviteter sker i föreningsregi av ideellt arbetande personer. Bred delaktighet i kultur och fritidslivet förutsätter arrangemang och aktiviteter även utanför tätorten. Utanför Dals-Eds tätort är det nästan uteslutande föreningslivet och studieförbunden som står för alla aktiviteter. De olika kyrkorna spelar också en stor roll i hela kommunen. Deltagande i föreningsverksamhet kan ofta fungera som en ingång i det svenska samhället för nyanlända personer.

- Föreningslivets behov av billiga och ändamålsenliga lokaler ska vara högt prioriterat. De föreningsägda samlingslokalerna ska stödjas genom ekonomiska bidrag.
- Årsbidrag till aktiva kulturföreningar ska stimulera verksamheten
- Initiativ till arrangemang och aktiviteter från föreningshåll ska uppmuntras.
- Kulturföreningarna bör inbjudas till minst en träff per år. Detta ska syfta till att stärka det kulturella nätverket i kommunen och underlätta samarbete.
- Fritids- och kulturkontoret ska verka för att evenemangskalendern på kommunens hemsida blir så heltäckande som möjligt. På så vis kan också oplanerade programkrockar undvikas
- Föreningsregistret ska hållas aktuellt och vara tillgängligt på kommunens hemsida.
- Eget skapande och utövande av olika konstformer i studieförbunds- och föreningsregi ska stödjas

ABF Fyrbodal

Idrottsanläggningar

Idrottshallen Hagaskolan

Bollhallen Hagaskolan

Utsiktens gymnastiksal

Snörumsskolans gymnastiksal

Bergslätts idrottsplats

Motionsgården Tavlan

Bowlinghallen

Bölevallen

Hultevi, Håbol

Nolbyvallen, Nössemark

Hedebovallen, Gesäter

Ridhuset

Kommunen ansvarar för vissa anläggningar. Övriga får kommunalt bidrag. Ungdomsidrottens behov av lämpliga tider i bollhallen och idrottshallarna ska prioriteras.

Badplatser och sommarsimskolor

Det finns flera kommunala badplatser i kommunen. två badplatser i centrala Ed, en i Töftedal, en i Håbol och en i Nössemark. Vid flera av dessa badplatser bedrivs simskolor sommartid i kommunens regi. Sommarsimskolorna vänder sig både till nybörjare och märkesprovtagare. Att kunna simma är det första steget för ökad säkerhet i och vid vatten. Men det handlar om mycket mer än att endast lära sig simma. Det handlar även om att lära sig om de risker som är förknippade med vistelse i och vid vatten för att alla ska känna sig trygga. Att lära sig vattenkunskap och kunna klara sig i öppet vatten utomhus är viktigt. Drunkningstillbud sker nästan alltid i sjöar och hav. Kunskapskravet enligt skolans kursplan är att eleverna i slutet av sjätte skolåret ska:

Kunna simma 200 m varav 50 m i ryggläge.

Kunna hantera nödsituationer vid vatten med hjälpredskap under olika årstider.

Grundskolan har ett uppföljningsansvar för att se till att alla elever når målen.

Badplats Lilla Lee

Samlingslokaler

Stallbacken

Utvecklingscentrum

Gamla Realskolan

Bölevallen

Tavlan

Bergslätt

Ridhuset

Bästorps bygdegård

Anebro bygdegård

Töftedals Gamla Skola

Hamncaféet vid båthamnen

Paviljongen i Nössemark

Kyrkornas församlingshem

Kommunen ansvarar för vissa samlingslokaler, vissa får bidrag och andra sköter sig helt själva.

Gamla Real

Tavlan

Tresticklans Nationalpark

Med en yta på ca 30 kvadratkilometer utgör Tresticklans Nationalpark den största väglösa och obebyggda skogstrakten i södra Sverige. Den ligger ca 20 km norr om samhället. I detta stora orörda storslagna naturområde finns flera vandringsleder. Mer information hittar du på www.sverigesnationalparker.se

Naturresevat

Det finns 12 naturresevat inom Dals-Eds kommun. Mer information om naturresevatena hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Kulturarv

I Dals-Ed finns en rik flora av fornminnen. Det finns en krigshistoria med Karl XII och alla händelser som utspelades i trakterna under andra världskriget. Folkliga traditioner tillhör också kulturarvet.

- Något eller några arrangemang under året bör anknyta till historiska händelser eller platser
- Den framtagna kulturhistoriska inventeringen ska beaktas vid planarbete och vid beviljande av bygglov.
- Digitalisering och dokumentation av gamla bilder är ett bra sätt att tillgängliggöra ett kulturarv. Arbetet görs bäst i föreningsregi och kommunens uppgift är att skapa goda förutsättningar.
- Skolan har ett ansvar för att levandegöra kulturarvet för eleverna

Mcmuséum

Hembygdsmuseum

Konst och offentlig miljö

Dals-Eds kommun har antagit styrdokumentet "Offentlig miljö som konstform - Fyrbodalsmodellen"

Syftet är att skapa attraktiva, hållbara samhällen, där folk trivs och känner sig trygga.

Medborgarperspektivet ska vara utgångspunkt vid planering. Enligt kommunfullmäktiges beslut ska kommunens plankommitté svara för att man arbetar enligt styrdokumentet. Beslut om medel för ändamålet tas från gång till gång vid ny- och ombyggnader.

- Fritids- och kulturkontoret ska ha rollen av pådrivare och verka för att professionella konstnärer anlitas vid större investeringsprojekt i kommunal regi

Externt samarbete

Samarbete med andra kommuner eller andra organisationer ger ofta positiva effekter i synnerhet för små kommuner. Tillsammans kan man åstadkomma mer och effektivisera verksamheten. En förutsättning för samarbete är att det skapar mervärde av något slag. Varje kommun måste sätta sina egna invånare i första hand och det är viktigt att vara öppen för impulser utifrån. Den dalsländska identiteten är betydelsefull och kan stärkas genom gemensamma manifestationer. Dals-Ed präglas också genom sin närhet till Norge.

- Dals-Eds kommun ska delta aktivt i Fyrbodalsarbetet.
- Kultur & Fritidscheferna i Dalsland ska träffas regelbundet för att utveckla samarbetet i olika frågor.
- Vi ska ha ett samarbete med de norska gränskommunerna där det ger ett mervärde.
- Information om Kultur & Fritidsevenemang i Dalsland ska kunna nås via kommunens hemsida.

Strategiska utvecklingsområden

I Dals-Ed ska alla känna sig trygga. Alla ska ges möjlighet att hitta sin plats, skapa sina livschanser och tillsammans forma framtiden. Detta vill vi uppnå genom att

- erbjuda ett växande kultur och fritidsutbud
- erbjuda ett efterfrågat kultur och stödja ett fritidsutbud av hög kvalitet
- erbjuda ändamålsenliga och tillgängliga ytor (lokaler) inom kultur och fritidsområdet
- skapa bra förutsättningar för föreningslivet
- insatserna ska integrera ett jämställdhets-, hbtq-, mångfalds och interkulturellt perspektiv inom kultur och fritidsområdet
- verksamheter inom kultur och fritidsområdet ska möjliggöra spontanaktiviteter och verka för inspirerande miljöer
- Att ha särskilt fokus på barn och unga och arbeta i nära samverkan med barn och utbildning.

Våra verksamheter och anläggningar ska erbjuda mötesplatser i den offentliga miljön. Både kommuninvånare och besökare ska ges goda möjligheter till natur, kultur och fritidsupplevelser.

Fritid & Kultur ska samverka med föreningsliv, studieförbund och andra aktörer vid olika festligheter, lovverksamhet och andra arrangemang när så är lämpligt.

